

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Design) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และความสามารถในการทำนาย ของปัจจัยด้านภาวะสุขภาพของผู้ดูแล ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 กลุ่มตัวอย่างเป็นญาติผู้ให้การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ที่มารับการรักษา ณ หน่วยตรวจผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลศูนย์ของรัฐ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลระยอง และโรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี จำนวน 130 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 7 ชุด คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล แบบประเมินความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด แบบประเมินภาวะสุขภาพของผู้ดูแล แบบสอบถามความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล และแบบสอบถามความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล ผลการวิจัยนำเสนอด้วยตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล

2.2 ภาวะสุขภาพของผู้ดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

2.3 ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

2.4 การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

2.5 ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

2.6 ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพของผู้ดูแล ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล กับ ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ส่วนที่ 4 ปัจจัยทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การวินิจฉัยโรค ระยะเวลาที่ป่วย โรคที่พบร่วมกับการเจ็บป่วย ความพิการที่พบ ระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ความสามารถในการคิดและการสื่อสาร สิทธิที่ใช้ในการรักษา ภาวะแทรกซ้อนที่พบในระหว่าง 1 เดือนที่ผ่านมา วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n = 130)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	53	40.8
หญิง	77	59.2
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 40 ปี	3	2.3
40 - 50 ปี	4	3.2
50 - 59 ปี	29	22.3
60 - 69 ปี	44	33.8
70 - 79 ปี	27	20.8
80 - 89 ปี	18	13.8
มากกว่า 90 ปี	5	3.8
$\bar{x} = 66.49$, $SD = 12.43$, $min = 35$, $max = 96$		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	9	6.9
คู่	82	63.1
หม้าย	33	25.4
หย่า	5	3.8
แยกกันอยู่	1	0.8
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	11	8.5
ประถมศึกษา	91	70
มัธยมศึกษา	16	12.3
อนุปริญญา	9	6.9
ปริญญาตรี	3	2.3
ระยะเวลาที่ป่วย		
1 - 3 เดือน	29	22.3
4 - 6 เดือน	10	7.7
7 - 9 เดือน	4	3.1
10 - 12 เดือน	22	16.9
มากกว่า 1 ปี - 2 ปี	65	50
$\bar{x}=14.5$, $SD=9.51$, $\min=1$, $\max=24$		
โรคที่พบร่วมกับการเจ็บป่วย		
ความดันโลหิตสูง	91	70
ไขมันในเลือดสูง	51	39.2
หัวใจ	14	10.8
เบาหวาน	23	17.7
โรคอื่น ๆ	10	7.8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ความพิการที่พบ		
อ่อนแรงแขน ขาข้างขวา	63	48.4
อ่อนแรงแขน ขาข้างซ้าย	55	42.3
อ่อนแรงท่อนล่าง หรืออัมพาตท่อนล่าง	1	0.8
อ่อนแรงหรืออัมพาตทั้งหมด	11	8.5
ระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในปัจจุบัน (ADL)		
น้อยมาก (0 - 20 คะแนน)	57	43.8
น้อย (25 - 45 คะแนน)	24	18.5
ปานกลาง (50 - 75 คะแนน)	22	16.9
มาก (70 - 95 คะแนน)	27	20.8
สิทธิที่ใช้ในการรักษา		
เงินสด	14	10.8
เบิกจากต้นสังกัด	25	19.2
บัตรทอง	86	66.2
ประกันสังคม	3	2.3
บัตรผู้พิการ	2	1.5
ภาวะแทรกซ้อนที่พบในระหว่าง 1 เดือนที่ผ่านมา		
ปอดอักเสบ	6	4.6
ข้อยึดติด	38	29.2
แผลกดทับ	22	16.9
ติดเชื้ทางเดินปัสสาวะ	8	6.2

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 59.2 พบมากที่สุดในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.2 โดยมีอายุน้อยที่สุด 35 ปี และอายุมากที่สุด 96 ปี ($\bar{x} = 66.49$, $SD = 12.43$) ร้อยละ 63.1 มีสถานภาพสมรสอยู่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 70) ร้อยละ 50 มีระยะเวลาการเจ็บป่วยอยู่ระหว่าง 1ปีขึ้นไปถึง 2 ปี ร้อยละ 22.3 มีระยะเวลาการเจ็บป่วยอยู่ในช่วง 1-3 เดือน ($\bar{x} = 14.5$, $SD = 9.51$) ร้อยละ 70 มีโรคประจำตัว

เป็นความดันโลหิตสูง รองลงมาเป็น โรคไขมันในเลือดสูง คิดเป็นร้อยละ 79 โดยส่วนมากผู้ป่วยมีความพิการโดยมีอาการอ่อนแรงแขนขาข้างขวา คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมาคือมีอาการแขนขาข้างซ้ายอ่อนแรงคิดเป็นร้อยละ 42.3 ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าร้อยละ 62.3 มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันน้อย ถึงน้อยมาก ภาวะแทรกซ้อนที่พบ ได้แก่ ข้อยึดติด และแผลกดทับ ร้อยละ 29.2 และ 16.9 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ข้อมูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล ภาวะสุขภาพของผู้ดูแลของผู้ดูแล ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล และความพร้อมในการดูแล รายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ดูแล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย อาชีพ รายได้ของครอบครัว ประสบการณ์ในการดูแล ระยะเวลาที่ใช้ในการดูแล ผู้ช่วยในการดูแล ปัญหาสุขภาพของผู้ดูแล และการฝึกการดูแลที่ได้รับ วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n = 130)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	13.8
หญิง	112	86.2
อายุ		
20 – 39 ปี	42	32.3
40 – 59 ปี	63	48.5
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	25	19.2
$\bar{x} = 46.75$, $SD = 14.9$, $min = 20$, $max = 82$		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	34	26.2
คู่	88	67.7
หม้าย	5	3.8
หย่า	1	0.8
แยก	2	1.5
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	4.6
ประถมศึกษา	61	46.9
มัธยมศึกษา	34	26.2
อนุปริญญา	10	7.7
ปริญญาตรี	18	13.8
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.8
ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย		
บิดา/ มารดา	4	3.1
สามี/ ภรรยา	44	33.8
ลูก	59	45.4
พี่น้อง	9	6.9
อื่นๆ	14	10.8
อาชีพปัจจุบัน		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	50	38.5
งานบ้าน	9	6.9
รับจ้าง	32	24.6
ค้าขาย	29	22.3
ทำไร่/ ทำสวน	4	3.1
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	6	4.6

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัว/ เดือน		
น้อยกว่า 5000 บาท	37	28.5
5000 - 10000	34	26.1
10001 - 15000	20	15.4
15001 - 20000	22	16.9
มากกว่า 20000 ขึ้นไป	17	13.1
$\bar{x} = 15465.38$, $SD = 18610.47$, $\min 500$, $\max = 120000$		
ความเพียงพอของรายได้		
เพียงพอ	83	63.8
ไม่เพียงพอ	47	36.2
ประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด (ก่อนเข้ารับบทบาทในการเป็นผู้ดูแลครั้งนี้)		
มีประสบการณ์	18	13.8
ไม่มีประสบการณ์	112	86.2
ระยะเวลาในการดูแล		
1 - 3 เดือน	32	24.6
4 - 6 เดือน	10	7.7
7 - 9 เดือน	4	3.1
10 - 12 เดือน	22	16.9
1 ปีขึ้นไป - 2 ปี	62	47.7
$\bar{x} = 14.24$, $SD = 9.58$, $\min = 1$, $\max = 24$		
จำนวนชั่วโมงที่ดูแลใน 1 วัน ($\bar{x} = 16.4$, $SD = 7.17$, $\min = 2$, $\max = 24$)		
น้อยกว่า 6 ชั่วโมง	16	12.3
6 - 10 ชั่วโมง	25	19.2
11 - 15 ชั่วโมง	15	11.6
16 - 20 ชั่วโมง	32	24.6
มากกว่า 20 ชั่วโมงขึ้นไป	42	32.3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยเหลือในการดูแลผู้ป่วย		
ไม่มีผู้ช่วยเหลือ	52	40
มีผู้ช่วยเหลือ ได้แก่		
สมาชิกในครอบครัว	63	48.5
ญาติพี่น้อง	14	10.7
ผู้ที่จ้างมาดูแล	1	0.8
ปัญหาสุขภาพ/ โรคประจำตัวเดิม (ก่อนเข้าทำการดูแลผู้ป่วย)		
ความดันโลหิตสูง	17	13.1
เบาหวาน	14	10.8
ไขมันในเลือดสูง	7	5.4
อื่นๆ	10	7.7
ปัญหาสุขภาพ/ โรคประจำตัว ณ ปัจจุบัน		
ความดันโลหิตสูง	23	17.7
เบาหวาน	14	10.8
ปวดหลัง	14	10.8
ปวดเข่า	6	4.6
ไขมันในเลือดสูง	6	4.6
อื่นๆ	9	11.5
ข้อมูลที่ได้รับหรือการฝึกดูแลผู้ป่วย (ตั้งแต่เริ่มเข้ารับบทบาทการเป็นผู้ดูแลจนถึงปัจจุบัน)		
ไม่เคยได้รับข้อมูลหรือการฝึกดูแลผู้ป่วย	55	44
เคยได้รับข้อมูลหรือการฝึกดูแลผู้ป่วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- กายภาพ	69	53.1
- การให้อาหารและยา	35	26.9
- การดูแลกิจวัตรประจำวัน	37	28.5
- ความรู้เรื่องโรคและการรักษา	28	21.5
- การทำแผล	8	6.2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ภาระหน้าที่ในการดูแลบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ป่วย		
ไม่มีภาระที่ต้องดูแลบุคคลอื่น	79	60.8
มีภาระในการดูแลบุคคลอื่น ได้แก่		
- ลูก/ หลาน	41	31.5
- บิดา/ มารดา	9	6.9
- อื่น ๆ	1	0.8

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ร้อยละ 86.2 เป็นเพศหญิง โดยมีอายุเฉลี่ย 46.75 ซึ่งร้อยละ 48.5 อยู่ในช่วงอายุ 40 - 59 ปี ร้อยละ 67.7 มีสถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 46.9 มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยโดยเป็นลูก ร้อยละ 45.4 รองลงมาเป็น สามี/ภรรยา ร้อยละ 33.8 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.5 ไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยพบว่า ร้อยละ 28.5 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 5000 บาท และพบว่าร้อยละ 36.2 มีรายได้ไม่เพียงพอ ผู้ดูแลส่วนมาก ร้อยละ 86.2 ไม่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดมาก่อน และร้อยละ 44 ไม่เคยได้รับข้อมูล หรือการฝึกในการดูแลผู้ป่วย ร้อยละ 47.7 ของผู้ดูแลให้การดูแลผู้ป่วยอยู่ในระหว่าง 1 ปีขึ้นไปถึง 2 ปี โดยร้อยละ 32.3 ให้การดูแลผู้ป่วยมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งพบว่าร้อยละ 40 ไม่มีผู้ช่วยเหลือในการดูแล และมีภาระหน้าที่ในการดูแลบุคคลอื่นนอกเหนือจากผู้ป่วย ร้อยละ 39.2

ในด้านปัญหาสุขภาพและโรคประจำตัวของผู้ดูแล พบว่าก่อนเข้าทำการดูแลผู้ป่วย ร้อยละ 13.1 เป็นโรคความดันโลหิตสูง รองลงมาเป็นโรคเบาหวานร้อยละ 10.8 ส่วนปัญหาสุขภาพในปัจจุบันภายหลังให้การดูแลผู้ป่วยแล้ว พบว่าร้อยละ 17.7 เป็นโรคความดันโลหิตสูง รองลงมา ร้อยละ 10.8 เป็นโรคเบาหวาน และปวดหลัง ปวดเข่าร้อยละ 15.4

2. ภาวะสุขภาพของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ภาวะสุขภาพของผู้ดูแล เป็นการประเมินการรับรู้ของผู้ดูแลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของตนเอง ทางด้านร่างกาย จิตใจ และผลกระทบจากการดูแล นำเสนอผล ดังตารางที่ 5 และ 6

ตารางที่ 5 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของภาวะสุขภาพของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ($n = 130$)

ภาวะสุขภาพของผู้ดูแล	ค่าพิสัยที่เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ	ระดับ
ภาวะสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี	120 - 160	-	-	-	-	
ภาวะสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	78 - 119	78 - 114	97.36	9.13	94.6	
ภาวะสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี	36 - 77	69 - 77	74.57	2.82	5.4	
คะแนนเฉลี่ยภาวะสุขภาพโดยรวม (160 คะแนน)			96.13	10.29		ปานกลาง

ตารางที่ 6 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของภาวะสุขภาพรายด้านของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ($n = 130$)

ภาวะสุขภาพของผู้ดูแลรายด้าน	ค่าพิสัยที่เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านจิตใจ	14 - 70	23 - 63	44.49	9.91	ปานกลาง
ด้านร่างกาย	22 - 90	29 - 75	51.64	8.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดร้อยละ 94.6 มีภาวะสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 97.36$, $SD = 9.13$) รองลงมาคือ มีภาวะสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี ร้อยละ 5.4 ($\bar{X} = 74.57$, $SD = 2.82$) และเมื่อพิจารณาภาวะสุขภาพรายด้านในตารางที่ 6 พบว่าภาวะสุขภาพของผู้ดูแลด้านจิตใจ และด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}_{\text{จิตใจ}} = 44.49$, $SD = 9.91$; $\bar{X}_{\text{ร่างกาย}} = 51.64$, $SD = 8.51$ ตามลำดับ)

3. ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล เป็นการประเมินการรับรู้ความเครียดโดยรวมของผู้ดูแลในการทำหน้าที่ให้การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด นำเสนอผล ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของความเครียดในบทบาทของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด (n = 130)

ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล	ค่าพิสัยที่เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ	ระดับ
ผู้ดูแลมีความเครียดในบทบาทระดับสูง	15 - 28	15 - 23	17.48	2.2	19.2	
ผู้ดูแลมีความเครียดในบทบาทระดับต่ำ	0 - 14	0 - 14	6.93	3.83	80.8	
คะแนนเฉลี่ยความเครียดในบทบาทโดยรวม (28 คะแนน)			8.96	5.49		ต่ำ

จากตารางที่ 7 พบว่าคะแนนความเครียดในบทบาทของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดโดยส่วนมากอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 80.8 ($\bar{x} = 6.93$, $SD = 3.83$) รองลงมาคืออยู่ในระดับสูงร้อยละ 19.2 ($\bar{x} = 17.48$, $SD = 2.2$)

4. การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

การสนับสนุนทางสังคม เป็นการประเมินการรับรู้การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน ด้านข้อมูล และด้านทรัพยากร นำเสนอผล ดังตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด (n = 130)

การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล	ค่าพิสัยที่เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ	ระดับ
การสนับสนุนทางสังคมระดับมาก	67 - 90	67 - 89	72.94	6.2	12.3	
การสนับสนุนทางสังคมระดับปานกลาง	43 - 66	43 - 66	52.89	6.29	68.5	
การสนับสนุนทางสังคมระดับน้อย	18 - 42	30 - 42	37.52	3.66	19.2	
คะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม (90 คะแนน)			52.40	11.37		ปานกลาง

ตารางที่ 9 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด จำแนกออกเป็นรายด้าน (n = 130)

การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล (รายด้าน)	ค่าพิสัยที่ เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่ เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านอารมณ์	5 - 25	8 - 24	15.88	3.43	ปานกลาง
ด้านการประเมิน	3 - 15	3 - 15	8.57	2.29	ปานกลาง
ด้านข้อมูล	5 - 25	5 - 25	14.07	4.63	ปานกลาง
ด้านทรัพยากร	5 - 25	5 - 25	13.88	4.24	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดย้อยละ 68.5 ได้รับความรู้การได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 52.89$, $SD = 6.29$) รองลงมาได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 19.2 ($\bar{x} = 37.52$, $SD = 3.66$) และได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมากร้อยละ 12.3 ($\bar{x} = 72.94$, $SD = 6.2$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางสังคมรายด้าน จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดได้รับการสนับสนุนทางสังคมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 15.88$, $SD = 3.43$) ด้านการประเมิน ($\bar{x} = 8.57$, $SD = 2.29$) ด้านข้อมูล ($\bar{x} = 14.07$, $SD = 4.63$) และด้านทรัพยากร ($\bar{x} = 13.88$, $SD = 4.24$) ตามลำดับ

5. ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล เป็นการประเมินการรับรู้เกี่ยวกับ ความรู้สึก และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแล และผู้ป่วย ในช่วงเวลาระหว่างที่ให้การดูแล วิเคราะห์ และนำเสนอผลดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของความสัมพันธ์ต่าง
 เกื้อกูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด (n = 130)

ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล	ค่าพิสัยที่ เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่ เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ	ระดับ
ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลอยู่ในระดับสูง	31 – 60	31 – 59	42.88	7.96	46.2	
ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลอยู่ในระดับต่ำ	0 - 30	8 - 30	23.08	4.56	53.8	
คะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลโดยรวม (60 คะแนน)			32.22	11.76		สูง

จากตารางที่ 10 พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือด
 สมองขาดเลือดส่วนมากอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 53.8 ($\bar{x} = 23.08$, $SD = 4.56$) รองลงมาคืออยู่
 ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 46.2 ($\bar{x} = 42.88$, $SD = 7.96$)

6. ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ความพร้อมในการดูแล เป็นการประเมินการรับรู้ของผู้ดูแลถึงความพร้อมในการดูแล
 ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด แบ่งเป็น 8 ด้าน คือความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยด้านร่างกาย
 ด้านอารมณ์ ด้านการหาข้อมูลการให้บริการสุขภาพและจัดหาแหล่งในการดูแล ด้านการจัดการกับ
 ความเครียดที่เกิดขึ้นระหว่างให้การดูแล ด้านการดูแลผู้ป่วยและตนเองให้เกิดความพึงพอใจ
 ด้านการจัดการกับภาวะฉุกเฉิน และความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยโดยรวม นำเสนอผล ดังตาราง
 ที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพร้อมในการ
 ดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด (n = 130)

ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแล	ค่าพิสัยที่ เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่ เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ	ระดับ
มีความพร้อมในการดูแลมากที่สุด	116 – 135	116 -135	127.08	7.88	9.2	
มีความพร้อมในการดูแลมาก	94 – 115	94 – 114	102.6	6.43	40.8	
มีความพร้อมในการดูแลปานกลาง	72 – 93	72 – 93	83.37	6.44	37.7	
มีความพร้อมในการดูแลเล็กน้อย	50 – 71	53 – 71	65.67	6.11	11.5	
ไม่มีความพร้อมในการดูแลเลย	27 - 49	45	45	-	0.8	
คะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการดูแลโดยรวม (135 คะแนน)			92.9	18.09		ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดูแลอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 40.8 ($\bar{x} = 102.6$, $SD = 6.43$) รองลงมา มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.7 ($\bar{x} = 83.37$, $SD = 6.44$) มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 11.5 ($\bar{x} = 65.67$, $SD = 6.11$) และมีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด 9.2 ($\bar{x} = 127.08$, $SD = 7.88$) ตามลำดับ ส่วนผู้ดูแลที่ไม่มีความพร้อมในการดูแลเลย คิดเป็นร้อยละ 0.8 ($\bar{x} = 45$)

ตารางที่ 12 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดจำแนกเป็นรายด้าน ($n = 130$)

ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลรายด้าน	ค่าพิสัยที่เป็นไปได้	ค่าพิสัยที่เป็นจริง	$\bar{X}$	SD	ระดับ
- ความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยด้านร่างกาย	8 - 40	12 - 40	27.81	6.05	มาก
- ความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยด้านอารมณ์	4 - 20	4 - 20	14.15	3.43	มาก
- ความพร้อมในการหาข้อมูลการให้บริการสุขภาพและจัดหาแหล่งสนับสนุนในการดูแล	3 - 15	2 - 15	9	2.92	ปานกลาง
- ความพร้อมในการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นระหว่างการดูแล	2 - 10	2 - 10	6.45	1.84	ปานกลาง
- ความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยและตนเองให้เกิดความพึงพอใจ	3 - 15	4 - 15	10.90	2.42	มาก
- ความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยด้านการจัดการกับภาวะฉุกเฉิน	4 - 20	4 - 20	14.09	3.04	มาก
- ความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยด้านการขอความช่วยเหลือและขอข้อมูลที่จำเป็นจากโรงพยาบาล	2 - 10	3 - 10	6.82	1.77	ปานกลาง
- ความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยโดยรวม	1 - 5	2 - 5	3.68	0.78	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่าความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, $SD = 0.78$) และความพร้อมรายด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ความพร้อมด้านร่างกาย ($\bar{x} = 27.81$, $SD = 6.05$) อารมณ์ ($\bar{x} = 14.15$, $SD = 3.43$) ด้านการดูแลผู้ป่วยและตนเองให้เกิดความพึงพอใจ ($\bar{x} = 10.90$, $SD = 2.42$) และด้านการจัดการกับภาวะฉุกเฉิน ($\bar{x} = 14.09$, $SD = 3.04$) ส่วนความพร้อมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดที่

อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการหาข้อมูลการให้บริการสุขภาพและจัดหาแหล่งสนับสนุนในการดูแล ($\bar{x} = 9$, $SD = 1.04$) ด้านการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นระหว่างการดูแล ($\bar{x} = 6.45$, $SD = 1.84$) และด้านการขอความช่วยเหลือและขอข้อมูลที่จำเป็นจากโรงพยาบาล ($\bar{x} = 6.82$, $SD = 1.77$)

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะสุขภาพของผู้ดูแล ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ก่อนทำการวิเคราะห์ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น ของการใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า คะแนนภาวะสุขภาพของผู้ดูแล ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล และ ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น คือ ตัวแปรมีความต่อเนื่อง มีการแจกแจงเป็น โค้งปกติ และความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง กลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย และขนาดตัวอย่างได้มาจากวิธีการเปิดตารางการวิเคราะห์ค่าอำนาจในการทดสอบ (Power Analysis) ได้ค่าประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 126 ราย ซึ่งมีขนาดใหญ่เพียงพอ (Polit & Hungler, 1995) หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพ ความเครียดในบทบาท การสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ($n = 130$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5
ภาวะสุขภาพของผู้ดูแล	1.00				
ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล	-.214**	1.00			
การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล	.226**	-.265**	1.00		
ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล	.160*	-.297**	.414**	1.00	
ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแล	.213**	-.544**	.542**	.547**	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$ (1-tailed)

จากตารางที่ 13 พบว่า ภาวะสุขภาพของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .213$, $p < .01$) การสนับสนุนทาง

สังคมของผู้ดูแล และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง กับ ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .542$ และ $r = .547, p < .01$ ตามลำดับ) ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับสูงกับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.544, p < .01$)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพ ความเครียดในบทบาท การสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์สูงกับความพร้อม ในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด พบว่าไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์ กันอยู่ในระดับสูงกว่า .80 ดังนั้นตัวแปรทุกตัวสามารถนำไปวิเคราะห์หาอำนาจในการทำนาย ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดได้ โดยไม่เกิดปัญหาตัว ทำนายมีความสัมพันธ์กันเองสูง จึงทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) โดยทดสอบข้อตกลงเพิ่มเติมในเรื่องปัจจัยทำนาย ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ดังนี้

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสามารถในการทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ปัจจัยทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด วิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ตัวแปร ต้นได้แก่ ภาวะสุขภาพของผู้ดูแล ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคม ของผู้ดูแล ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล และตัวแปรตามได้แก่ ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแล ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยทำนายความพร้อมในการดูแล ของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

ตัวแปรทำนาย	b	Beta	R ²	R ² change	t	
ความเครียดในบทบาท	-1.795	-0.544	0.296	0.296	-7.344***	
การสนับสนุนทางสังคม	0.680	0.427	0.466	0.170	6.358***	Intercept = 62.24
ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล	0.470	0.305	0.540	0.074	4.493***	F(3, 126) = 49.31***

*** $p < .001$

จากตารางที่ 14 พบว่าตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด มีทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ ความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล โดยสามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้ร้อยละ 54 ($p < .001$)

โดยตัวแปรแรกที่ได้รับการคัดเลือกเข้าในสมการคือความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล พบว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลได้ร้อยละ 29.6 ($p < .001$) และเมื่อเพิ่มตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล สามารถทำนายได้ร้อยละ 46.6 ($p < .001$) หรือความสามารถในการทำนายเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 และเมื่อเพิ่มตัวแปรความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล พบว่าสามารถทำนายได้ร้อยละ 54 ($p < .001$) หรือสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.4

ดังนั้นตัวแปรที่สามารถทำนายความพร้อมได้ดีที่สุดคือความเครียดในบทบาท (Beta = - 0.544) รองลงมาได้แก่ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล (Beta = 0.427 และ Beta = 0.305, $p < .001$ ตามลำดับ)

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสร้างสมการถดถอย เพื่อทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ (Y)

$$\text{ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแล} = 108.996 - 1.795 (\text{ความเครียดในบทบาท}) + 0.680 (\text{การสนับสนุนทางสังคม}) + 0.470 (\text{ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล})$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน (Z)

$$Z_{\text{ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแล}} = - 0.544 (Z_{\text{ความเครียดในบทบาท}}) + 0.427 (Z_{\text{การสนับสนุนทางสังคม}}) + 0.305 (Z_{\text{ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล}})$$